

หัวข้อการศึกษา	การประเมินผลการออกแบบหลังการเปิดใช้งานของหอพักผู้ป่วย กรณีศึกษา : โรงพยาบาลพญาไทศรีราชา
นักศึกษา	นายวิระวุฒิ เขียดแก้ว รหัสประจำตัว 50800218
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์เรกซ์ ธนศักดิ์ เรืองเทพรัชต์
ระดับการศึกษา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรอาคาร
คณะวิชา	บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีปทุม
พ.ศ.	2551

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาการประเมินผลการออกแบบหลังการเปิดใช้งานของหอพักผู้ป่วย กรณีศึกษา : โรงพยาบาลพญาไทศรีราชา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความถูกต้องสอดคล้องกับแนวคิดในการออกแบบกับวัตถุประสงค์การใช้งานจริง เพื่อศึกษาการใช้งานหลังจากการปรับปรุงว่าสามารถตอบสนองตรงความต้องการที่ได้จากแนวคิดในการออกแบบ เพื่อศึกษาความพึงพอใจและวิเคราะห์หาปัญหาการใช้งานสำหรับเป็นแนวทางในการปรับปรุงขั้นอื่นๆ

โรงพยาบาลพญาไท ศรีราชา เป็นโรงพยาบาลเอกชนที่ได้เปิดให้บริการด้านบริการทางด้านสุขภาพสำหรับประชาชนทั่วไปเมื่อปี พ.ศ.2539 ที่ผ่านมามีการขยายตัวของธุรกิจการเจริญเติบโตของเมืองอย่างต่อเนื่องและมีการแข่งขันที่สูงประกอบกับอายุการใช้งานของตัวอาคารเสื่อมลงตามสภาพการใช้ ทางผู้บริหารจึงมีนโยบายให้มีการปรับปรุงเพื่อให้เข้ากับสภาวะปัจจุบัน เพื่อรองรับกับผู้ใช้บริการที่เพิ่มสูงขึ้น

เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล ผลการดำเนินการที่ผ่านมา ภาพถ่ายสถานที่จริงเพื่อเป็นแนวทางในการทำรายงานชุดนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย แบ่งได้ 2 ส่วนคือ แบบสัมภาษณ์ โดยการนำแบบสรุปผลที่ผู้ออกแบบได้รับจากโรงพยาบาล เพื่อนำมาสร้างแบบสัมภาษณ์ สำหรับผู้บริหารว่ามีความสอดคล้องกับการวางแผนเบื้องต้นหรือไม่ ซึ่งทางผู้วิจัยได้กำหนดไว้ จำนวน 3 ท่านคือ ผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร ผู้จัดการฝ่ายการพยาบาล ผู้จัดการฝ่ายบริการ และแบบประเมินความพึงพอใจหลังจากเข้าใช้พื้นที่ แบ่งได้ 2 ส่วนคือส่วนที่ 1 แบบประเมินผู้ป่วยและญาติที่เข้ามาใช้บริการภายในหอพักผู้ป่วยจำนวน 200 คน ส่วนที่ 2 แบบประเมินข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของพนักงานที่ให้บริการภายในหอพักผู้ป่วย จำนวน 90 คน

สรุปผลการศึกษา

จากที่ได้ทำการสอบถามผู้บริหารของโรงพยาบาลพญาไท ศรีราชา พบว่าทั้ง 3 ท่าน มีแนวโน้มในส่วนของความพึงพอใจ เป็นไปในทิศทางเดียวกันคือ มีความพึงพอใจในผลที่ได้จากการออกแบบตอบสนองต่อแนวคิด เป้าหมายของโครงการ ตรงตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งมีบ้างบางส่วนที่ไม่ได้ตามเป้าหมาย แต่ก็เป็นส่วนน้อยและสามารถปรับเปลี่ยนแก้ไขได้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

1.1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของแบบประเมินความพึงพอใจในกลุ่มตัวอย่างส่วนของผู้ป่วย และญาติส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีจำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 59 ช่วงอายุ 21 - 35 ปี จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 62.5 ปริญญาตรีหรือสูงกว่า จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 35.5

1.2. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของแบบประเมินความพึงพอใจในกลุ่มประชากรส่วนของพนักงานภายในโรงพยาบาลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีจำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 71.1 อายุ 21 - 35 ปี จำนวน 57 คนคิดเป็นร้อยละ 68.9 ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่า จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 53.3 อายุงาน 1-5 ปี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 52.2 สายวิชาชีพ พนักงานอื่นๆในสายงานบริการจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 27.8

2. วิเคราะห์ข้อมูลด้านความพึงพอใจ

2.1. ผู้ป่วยและญาติที่เข้ามาใช้บริการ จากการประเมินความพึงพอใจหลังจากเข้าใช้พื้นที่ของหอพักผู้ป่วยพบว่ามีความพึงพอใจระดับมากในทุก ๆ ด้าน คือ ด้านงานเฟอร์นิเจอร์ ด้านห้องพัก ด้านความปลอดภัย และด้านห้องน้ำ

2.2. พนักงานที่ต้องคอยรับบริการ จากการประเมินความพึงพอใจหลังจากเข้าใช้พื้นที่ของหอพักผู้ป่วยพบว่า มีระดับความพึงพอใจมากและมีความพึงพอใจปานกลาง ดังนี้ ด้านการใช้พื้นที่อยู่ในระดับมาก คือ จำนวนห้องพักที่เพิ่มขึ้นหลังการปรับปรุง ,พื้นที่สำหรับเก็บของภายในห้องพัก ผู้ป่วยเพิ่มขึ้นหลังการปรับปรุง ,ความสะดวกในการทำงานของพื้นที่ใช้สอย ,ตำแหน่งของการจัดวางอุปกรณ์เข้าถึงได้ง่าย และ ระดับความพึงพอใจปานกลาง คือ พื้นที่เคาน์เตอร์พยาบาลลดลงแต่มีความ พร้อมใช้งานเช่นเดิม ด้านวัสดุที่นำมาใช้อยู่ในระดับมาก คือ การจัดวางสะดวกเข้าถึงง่าย และระดับปานกลาง คือ มีความแข็งแรง ทนทาน ,ขนาดวัสดุที่นำมาใช้ได้มาตรฐาน , วัสดุภายในการดูแลรักษา ด้านงานเครื่องมือ อุปกรณ์อยู่ในระดับมาก คือ อุปกรณ์ที่นำมาใช้ได้มาตรฐาน, เข้าถึงอุปกรณ์ได้สะดวก รวดเร็ว,การคัดเลือกอุปกรณ์แข็งแรง ทนทาน และ ระดับปานกลาง คือ อุปกรณ์มีเพียงพอพร้อมใช้งาน และด้านความปลอดภัยอยู่ในระดับมาก

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี โดยความกรุณาอย่างยิ่งจากอาจารย์เรกซ์ ธนศักดิ์ เรืองเพชรต์ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้า ที่ได้กรุณาสละเวลา และให้คำปรึกษาอย่างดียิ่งตลอดมา

ขอขอบคุณสำหรับอาจารย์หลักสูตร ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เกี่ยวข้องของอาคารต่างๆที่ได้เข้าไปดูงาน รวมถึงคณาจารย์ เจ้าหน้าที่วิทยาการพยาบาล มหาวิทยาลัยศรีปทุมทุกท่าน

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการผู้สอบการศึกษาค้นคว้าอิสระทุกท่าน ที่ได้ให้คำแนะนำและชี้แนะแนวทางในการศึกษา ตลอดจนแนวทางการแก้ไขข้อบกพร่องจนทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณอาจารย์บัณฑิต งามวัฒนะศิลป์ และพนักงาน บริษัทอินโนเวชั่น เทคโนโลยี จำกัด ที่ได้ให้สละเวลา ส่งเสริมสนับสนุน แนะนำในการศึกษาค้นคว้า

ขอขอบคุณคณะผู้บริหาร พนักงานของโรงพยาบาลพยาบาล ศรีราชา ที่ให้ความร่วมมือด้วยดี เสมอมาและขอขอบคุณ คุณกิ่งแก้ว ตันติเวชกุล ที่ได้คำแนะนำและเป็นแนวทางการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษา FM 2 ทุกท่าน

วีระวุฒิ เขียดแก้ว
ผู้จัดทำ

สารบัญ

บทคัดย่อ	I
กิตติกรรมประกาศ	III
สารบัญ	IV
สารบัญตาราง	VI
สารบัญภาพ	X
สารบัญแผนภูมิ	XI
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของ โครงการหรืองานวิจัย	2
ความสำคัญของการศึกษา	2
กรอบทฤษฎีหรือกรอบแนวคิดในการวิจัย	2
คำถามการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
นิยามศัพท์	3
2 แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดทฤษฎีการบริหารทรัพยากรอาคาร	4
แนวคิดทฤษฎีการประเมินทางสถาปัตยกรรม	7
แนวคิดทฤษฎีความพึงพอใจ	11
แนวความคิด โครงการ (Programming Concept)	14
ข้อมูลอาคาร โรงพยาบาลพญาไท ศรีราชาและหอพักผู้ป่วย	24

3	วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย	
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	33
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	34
	การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	35
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	36
	วิเคราะห์ข้อมูล	36
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	
4	การวิเคราะห์ข้อมูล	37
5	สรุปผลการศึกษา การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
	สรุปผลการศึกษา	75
	การอภิปรายผล	77
	ข้อเสนอแนะ	80
	บรรณานุกรม	81
	ภาคผนวก	84
	ประวัติย่อผู้ศึกษา	105

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 จำนวนค่าร้อยละของผู้ใช้บริการจำแนกตามเพศ(ผู้ป่วยและญาติ)	40
ตารางที่ 2 จำนวนค่าร้อยละของผู้ใช้บริการจำแนกตามอายุ(ผู้ป่วยและญาติ)	41
ตารางที่ 3 จำนวนค่าร้อยละของผู้ใช้บริการจำแนกตามระดับการศึกษา(ผู้ป่วยและญาติ)	41
ตารางที่ 4 จำนวนค่าร้อยละความพึงพอใจด้านเฟอร์นิเจอร์ ด้านรูปแบบของเฟอร์นิเจอร์เหมาะสม(ผู้ป่วยและญาติ)	42
ตารางที่ 5 จำนวนค่าร้อยละความพึงพอใจด้านเฟอร์นิเจอร์ ขนาดเฟอร์นิเจอร์พร้อมใช้งานเพียงพอ(ผู้ป่วยและญาติ)	43
ตารางที่ 6 จำนวนค่าร้อยละความพึงพอใจด้านเฟอร์นิเจอร์ สีสันทันเข้ากับรูปลักษณะภายในห้อง(ผู้ป่วยและญาติ)	43
ตารางที่ 7 จำนวนค่าร้อยละความพึงพอใจด้านเฟอร์นิเจอร์ การจัดวางตำแหน่งที่เหมาะสม(ผู้ป่วยและญาติ)	44
ตารางที่ 8 จำนวนค่าร้อยละความพึงพอใจด้านห้องพัก รูปแบบของห้องมีความเหมาะสม(ผู้ป่วยและญาติ)	45
ตารางที่ 9 จำนวนค่าร้อยละความพึงพอใจด้านห้องพัก ขนาดภายในห้องเหมาะสมพร้อมใช้งาน(ผู้ป่วยและญาติ)	45
ตารางที่ 10 จำนวนค่าร้อยละความพึงพอใจด้านห้องพัก สีสันทันสวยงามน่าอยู่(ผู้ป่วยและญาติ)	46
ตารางที่ 11 จำนวนค่าร้อยละความพึงพอใจด้านห้องพัก การจัดตกแต่งห้องพักเหมาะสม(ผู้ป่วยและญาติ)	47
ตารางที่ 12 จำนวนค่าร้อยละความพึงพอใจด้านความปลอดภัย มีป้าย แพนผัง ทิศทางทางหนีไฟ(ผู้ป่วยและญาติ)	47
ตารางที่ 13 จำนวนค่าร้อยละความพึงพอใจด้านความปลอดภัย อุปกรณ์ป้องกันมีเพียงพอ เช่น ระบบดับเพลิง (ผู้ป่วยและญาติ)	48
ตารางที่ 14 จำนวนค่าร้อยละความพึงพอใจด้านความปลอดภัย ทิศทางการเข้า-ออกได้ง่าย(ผู้ป่วยและญาติ)	49

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 15 จำนวนคำร้อยละความพึงพอใจด้านความปลอดภัย	
แสงสว่างเพียงพอและการวางตำแหน่งเหมาะสม(ผู้ป่วยและญาติ)	49
ตารางที่ 16 จำนวนคำร้อยละความพึงพอใจด้านห้องน้ำ	
ขนาดห้องน้ำเหมาะสม ถูกลักษณะ(ผู้ป่วยและญาติ)	50
ตารางที่ 17 จำนวนคำร้อยละความพึงพอใจด้านห้องน้ำ	
วัสดุที่นำมาใช้ครบถ้วน ได้มาตรฐาน(ผู้ป่วยและญาติ)	51
ตารางที่ 18 จำนวนคำร้อยละความพึงพอใจด้านห้องน้ำ	
อุปกรณ์ช่วยเหลือภายในห้องน้ำ(ผู้ป่วยและญาติ)	51
ตารางที่ 19 จำนวนคำร้อยละความพึงพอใจด้านห้องน้ำ	
การป้องกันอุบัติเหตุเช่นกระเบื้องกันลื่น(ผู้ป่วยและญาติ)	52
ตารางที่ 20 จำนวนคำร้อยละของผู้ใช้บริการจำแนกตามเพศ(พนักงาน)	53
ตารางที่ 21 จำนวนคำร้อยละของผู้ใช้บริการจำแนกตามอายุ(พนักงาน)	53
ตารางที่ 22 จำนวนคำร้อยละของผู้ใช้บริการจำแนกตามระดับการศึกษา(พนักงาน)	54
ตารางที่ 23 จำนวนคำร้อยละของผู้ใช้บริการจำแนกตามอายุงาน(พนักงาน)	54
ตารางที่ 24 จำนวนคำร้อยละของผู้ใช้บริการจำแนกตามสายวิชาชีพ(พนักงาน)	55
ตารางที่ 25 จำนวนคำร้อยละความพึงพอใจด้านการใช้พื้นที่	
จำนวนห้องพักที่เพิ่มขึ้นหลังการปรับปรุง(พนักงาน)	56
ตารางที่ 26 จำนวนคำร้อยละความพึงพอใจด้านการใช้พื้นที่	
พื้นที่สำหรับเก็บของภายในห้องพักผู้ป่วยเพิ่มขึ้นหลังการปรับปรุง(พนักงาน)	56
ตารางที่ 27 จำนวนคำร้อยละความพึงพอใจด้านการใช้พื้นที่	
ความสะดวกในการทำงานของพื้นที่ใช้สอย(พนักงาน)	57
ตารางที่ 28 จำนวนคำร้อยละความพึงพอใจด้านการใช้พื้นที่	
ตำแหน่งของการจัดวางอุปกรณ์เข้าถึงได้ง่าย (พนักงาน)	58
ตารางที่ 29 จำนวนคำร้อยละความพึงพอใจด้านการใช้พื้นที่	
พื้นที่คาน์เตอร์พยาบาลลดลงแต่มีความ พร้อมใช้งานเช่นเดิม(พนักงาน)	58

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 30 จำนวนคำร้อยละความพึงพอใจด้านวัสดุที่ใช้งาน มีความแข็งแรง ทนทาน(พนักงาน)	59
ตารางที่ 31 จำนวนคำร้อยละความพึงพอใจด้านวัสดุที่ใช้งาน ขนาดที่นำมาใช้ได้มาตรฐาน(พนักงาน)	60
ตารางที่ 32 จำนวนคำร้อยละความพึงพอใจด้านวัสดุที่ใช้งาน ตำแหน่งของการจัดวางสะดวกเข้าถึงง่าย(พนักงาน)	60
ตารางที่ 33 จำนวนคำร้อยละความพึงพอใจด้านวัสดุที่ใช้งาน วัสดุง่ายในการดูแลรักษา(พนักงาน)	61
ตารางที่ 34 จำนวนคำร้อยละความพึงพอใจด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ อุปกรณ์ที่นำมาใช้ได้มาตรฐาน(พนักงาน)	62
ตารางที่ 35 จำนวนคำร้อยละความพึงพอใจด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ อุปกรณ์มีเพียงพอพร้อมใช้งาน(พนักงาน)	62
ตารางที่ 36 จำนวนคำร้อยละความพึงพอใจด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ เข้าถึงอุปกรณ์ได้สะดวก รวดเร็ว(พนักงาน)	63
ตารางที่ 37 จำนวนคำร้อยละความพึงพอใจด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ การคัดเลือกอุปกรณ์แข็งแรง ทนทาน(พนักงาน)	64
ตารางที่ 38 จำนวนคำร้อยละความพึงพอใจด้านความปลอดภัย ตำแหน่งของเคาน์เตอร์พยาบาลใหม่ส่งผลให้มุมมองสามารถ มองครอบคลุมได้ทั้งชั้น(พนักงาน)	64
ตารางที่ 39 จำนวนคำร้อยละความพึงพอใจด้านความปลอดภัย ตำแหน่งเคาน์เตอร์พยาบาล มีผลด้านความปลอดภัย(พนักงาน)	65
ตารางที่ 40 จำนวนคำร้อยละความพึงพอใจด้านความปลอดภัย ป้าย แผ่นผัง ทิศทางทางหนีไฟมีเพียงพอ(พนักงาน)	66
ตารางที่ 41 จำนวนคำร้อยละความพึงพอใจด้านความปลอดภัย อุปกรณ์ด้านความปลอดภัยมีพร้อมใช้งาน(พนักงาน)	66

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 42 จำนวนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจำแนกตามความพึงพอใจของผู้รับบริการด้านงานเฟอร์นิเจอร์	67
ตารางที่ 43 จำนวนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจำแนกตามความพึงพอใจของผู้รับบริการด้านห้องพัก	68
ตารางที่ 44 จำนวนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจำแนกตามความพึงพอใจของผู้รับบริการด้านความปลอดภัย	69
ตารางที่ 45 จำนวนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจำแนกตามความพึงพอใจของผู้รับบริการด้านห้องน้ำ	70
ตารางที่ 46 จำนวนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจำแนกตามความพึงพอใจของพนักงานที่ให้บริการด้านการใช้พื้นที่	71
ตารางที่ 47 จำนวนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจำแนกตามความพึงพอใจของพนักงานที่ให้บริการด้านวัสดุที่ใช้งาน	72
ตารางที่ 48 จำนวนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจำแนกตามความพึงพอใจของพนักงานที่ให้บริการด้านงานเครื่องมือ อุปกรณ์	73
ตารางที่ 49 จำนวนค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจำแนกตามความพึงพอใจของพนักงานที่ให้บริการด้านความปลอดภัย	74

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพประกอบที่ 2.1 ภาพด้านหน้าตัวอาคาร	24
ภาพประกอบที่ 2.2 ภาพแสดงทิศทางเข้าอาคาร	25
ภาพประกอบที่ 2.3 แผนผังเดิมก่อนการปรับปรุง	28
ภาพประกอบที่ 2.4 แผนผังใหม่หลังการปรับปรุง	28
ภาพประกอบที่ 2.5 รูปแบบประเภทที่ 1	29
ภาพประกอบที่ 2.6 รูปแบบประเภทที่ 2	29
ภาพประกอบที่ 2.7 รูปแบบประเภทที่ 3-6	31
ภาพประกอบที่ 2.8 ภาพเปรียบเทียบก่อนปรับปรุงเปรียบเทียบกับ หลังการปรับปรุงแล้วเสร็จ	32

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิ 2.1 การแบ่งการทำงาน บริหารทรัพยากรกายภาพตามลักษณะการทำงาน	5
แผนภูมิ 2.2 ระบบสภาพสิ่งแวดล้อมที่สร้างขึ้น (Built environment)	8
แผนภูมิ 2.3 กระบวนการออกแบบทั่วไป	9
แผนภูมิ 2.4 แบบจำลอง กฎเกณฑ์ของความคิด	22